

MARIBORSKI VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Ogromna žalna manifestacija v Mariboru

Žalni sprevod po temnih ulicah — Spominsko zborovanje v dvorani Uniona — Izrazi najgloblje ljubezni in zvestobe

V soboto zvečer se je obmejni Maribor na največja način poklonil spomenu velikega kralja. Žalno manifestacijo so priredile vse mariborske nacionalne organizacije pod okriljem Narodne obrane, ki je manifestacijo organizirala. Zbor manifestantov je bil na Trgu kralja Petra I., kjer so se takoj po 19. uri pričele zbirati ogromne množice Mariborčanov. Prav tako pa so bili na gosto zasedeni vsi pločniki, kjer se je pomikal sprevod, ki je krenil okoli 20. ure preko državnega mosta v mesto. Na čelu je korakala naša nacionalna mladina, vsa v žalnih trakvih, za njo pa so se vrstile nepregledne vrste članstva nacionalnih organizacij, kakor Sokoli, gasilci, vitezi N. O., Maistrovi borci, rezervni častniki, člani Jadranske straže, skavti, gozdovniki, člani »Boja«, Nanosa, Narodne strokovne zveze, Združenja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, kolesarji, sportni klubi, razna pevka, prosvetna, gospodarska in druga društva. V sprevodu so nosili nešteto prižganih bakelj. Kjer se je premikal sprevod, so pogasili vse cestne svetiljke in je bil tako pogled na pomikajočo se maso v svitu bakelj nekaj nepopisno veličastnega. Sprevod se je pomikal v največji tišini skozi goste špalirje občinstva preko državnega mostu, po Gosposki, Slovenski, Aleksandrovi, preko Kolodvorske, Zrinjskega trga, Maistrove in Ciril-Methodove ulice na Trg svobode in od tu po Aleksandrovi cesti, kjer je bil v unionski dvorani zbor vseh manifestantov. Računa se, da je v sprevodu korakalo vsega okoli 15.000 ljudi, enako število pa je tvorilo špalir.

Ogromna unionska dvorana ni mogla sprejeti vseh manifestantov. Oni, ki niso dobili mesta v dvorani, so se razvrstili na verandi in širok Aleksandrove ceste. Oder v dvorani je bil ves v cvetju in zelenju, med katerim je bil kraljev kip, ovit v črnino. Na oder so se postavili vsi zastavonoše z zastavami in je bil tako pogled na oder nekaj veličastnega in pretresujočega.

Ko je stopil na oder g. dr. Jančič, je v dvorani zavladala smrtna tišina in je vsa množica sklonjenih glav poslušala govor. Besede govornika so rezale v srca in duše, zdaj pa zdaj se je začelo pritajeno ihtenje. Dr. Jančič je govoril:

»Strašen je udarec, ki nas je zadel; hujše nas ni mogel. Darovati je moral svoje življenje naš viteški in ljudski vladar, Nj. Vel. kralj Aleksander I. Zgubili smo njega, ki nam je vladal z občudovanja vredno modrostjo. Zadel ga je usoda velikih mož. On, ki je nešteto gledal smrt v oči, ki je bil nešteto v odkritem boju izpostavljen krogom sovražnikov, je padel zadet od krogle zahrbtnega morilca in je umrl, kakor umirajo veliki junaki. V nemi tugi klonemo in še ne moremo verjeti, še manj razumeti, da je to strašna resnica in da je bilo mogoče. Toda plapolanje žalnih zastav in zamolklo, otožno zvonjenje mrtvaških zvonov, ki se bolesto razlega preko vseh s krvjo osvojenih naših krajev, nas vsako uro znova spominja na žalostno resnico.

Dejstvo je, da je preminila najsilnejša voditeljska osebnost naše države in vse Evrope. Umril je naš veliki nositelj zedinjevalne ideje; umrl je eden najbistrajših in najuplivišjih politikov, in sicer prav on, ki je najlažje občutil kot svoje življensko poslanstvo, da privede narode južnovzhodne Evrope iz zmede, v kateri so se opotekali, na pot miru, sporazuma in sprave. Prav on, ki je posvetil vse svoje duševne in telesne moči ideji miru in sprave, prav on je postal žrtev sovražstva in maščevalnosti.

Ni mu bilo usojeno uživati sadove svojega velikega dela. V balkanski in svetovni vojni je s svojimi rokami in s svojo krvjo gradil današnjo našo državo. On je uresničil poslanstvo zedinjenja, ki so ga započeli slovenski knezi pred 1100 leti. Z osebnim junaštvom in viteško požrtvovalnostjo, tvegajoč svoje življenje, se je odlikoval pri slavnej

Kumanovu. Pretrpel je v celoti in do dna Golgota albanskih gora, in ko je ves izčrpan in izmučen s svojimi prav tako onemoglimi vojaki prispel kot morja in ko so ga hotele ladje odpeljati kot prvega, je to odklonil, rekoč, da se bo ukrcal šele tedaj, ko bo ukrcan zadnji njegovih vojakov.

Nimamo primera take požrtvovalnosti in take srčne plemenitosti v vsej zgodovini. In ko je prišla srbska vojska na Krf, je brzjavil francoski vladar, da Srbije ni več, pač pa še žive njeni vojaki, ki so pripravljene iti takoj v novi boj in se žrtvovati za veliko idejo svobode.

Preboj solunske fronte, ki je pospešil odločitev svetovne vojne, je bilo njegovo delo in delo njegove brezprimerne požrtvovalne in hrabre vojske, v kateri so sodelovali tudi naši dobrovoljci. V slavni bitki na Kajmakčalanu, nad katerim je vzhlo solnce naše svobode, je bilo ustvarjeno naše zedinjenje. Ko so bili postavljeni mejniki novi državi, so se pričele nove težave v državi. Zgodovinarji ugotavljajo, da Slovani nimamo smisla za skupnost in edinstvo; naš umrl kralj je dokazal, da nimajo prav. Zdržil je v politično enoto in duhovno skupnost brate, ki jih je tisočletna zgodovina po zunanji sili in notranji razdvojenosti ločila. Zedinil pa ni samo svojih državljanov, dosegel je tudi spravo z našimi brati Bolgari in po pravici ga je zato imenovali naše predstavništvo Viteškega kralja Zedinitelja.

Predlagan je bil za Noblovo nagrado. Na ta viden način bi mu naj bila izkazana najvišja čast, ki mu jo more dati svet. V Franciji, v zemlji naše velike zavzeznice, bi naj bili kronani njegovi uspehi. Bližal se je vrhuncu slave in uspehov. V duhu smo ga spremljali, vozečega se na ponosni bojni ladji »Dubrovnik« in gledali že v naprej triumfe sprejemov in prireditev, izraze spoštovanja in ljubezni, izraze avtoritete in spoštovanja ter občutili, da se v njegovi osebi dviga veljava nas vseh. Namesto triumfov, sprejemov in časti pa smo doživeli najhujši udarec. Naše pričakovanje in naše zmagovalje se je izpremenilo v brezmejno, neotlažljivo žalost. Tragičnejšega tdrenutka, ko je bila mučeniška smrt našega vladarja, ni bilo usojeno doživeti nobenemu narodu.

Toda zapustil nam je oporoko. »Čuvajte Jugoslavijo!« so bile poslednje besede. Ob mrtvaškem odru zaobljubljamo in prisegamo, da hočemo izvršiti oporoko našega velikega kralja in če treba, dati za to oporoko tudi svojo kri.

Slava velikemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Prestol jugoslovanske države je zasedel prvorojenec našega velikega kralja, Peter II., potomec slavne kraljevske rodbine Karadjordjevičev. Prisegamo danes neomajeno zvestobo novemu vladarju, ki je up in nada srečne bodočnosti naše Jugoslavije. Živel kralj Peter II.!

Ko je govornik pozval prisotne, da zakličejo velikemu pokojniku trikrat »Slava!«, se je dvorana odzvala kot en mož. Prav tako pa je množica z velikim navdušenjem vzkliknila tudi našemu novemu vladarju, kralju Petru II. Nato sta bili odposlani predsedništvo in maršalatu dvora sožaljni brzojavki.

V imenu nacionalne mladine je izpregovoril učiteljščnik Zorko. Od pokojnega kralja se je poslovil tako iskreno v imenu mladine, da ni ostalo nobeno oko suho. Obljubil je pokojnemu kralju, da bo mladina vestno izpolnjevala njegovo oporoko »Čuvajte mi Jugoslavijo!« in da je in bo vedno pripravljena žrtvovati za to tudi svojo kri.

Mladino je nato pogovoril še poveljnik inž. podčast. šole g. polkovnik Božo Putniković z naslednjimi besedami:

»Mladina! Ti si up naše domovine; v tvojih rokah je bodočnost države. S svojo ogromno udeležbo na današnji žalni manifestaciji ste dali izraza svojemu spoštovanju in ljubezni do umrlega kralja. Obljubite mi, da boste iz-

vršili njegovo oporoko! Prosim vas zato, da dvignete tri prste desne roke in da govorite za menoj!«

Širom dvorane se je dvignilo stotine mladih rok in v mogočnem zboru je prisegala naša omladina:

»Ob mrtvaškem odru našega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja obljubljam in prisegamo, da hočemo izvršiti njegovo oporoko: Čuvajte mi Jugoslavijo! in če treba, dati za to oporoko tudi svojo kri!«

Polkovnik Putniković je še nato prikazal

pokojnika kot prvega jugoslovanskega kralja, ki je moral pasti od zločinske roke prav v času, ko je bil na delu za našo lepšo bodočnost. Pozval je vse, da se izkažemo kot vredni sinovi te domovine in da ta največji udarec prenesemo s heroično mirnostjo, ki naj bo odlika plemenitega jugoslovanskega naroda.

S tem je bila žalna manifestacija zaključena in vsa velika množica se je mirno razšla na svoje domove.

Žalna poklonitev Solita in Zagreba

PRETRESLJIV SPREJEM ZEMSKIH OSTANKOV VELIKEGA KRALJA V ŽALUJOČI DOMOVINI.

SPLIT, 15. oktobra. Sprejema trupla blagopokojnega kralja Aleksandra I. se je udeležilo včeraj okoli 100.000 ljudi. Ljudstvo se je začelo zbirati že ob 4. uri zjutraj, ob 5. uri so zavzele prostor vojaške čete, do 6. pa so prispeli h katafalku Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič in ostali člani suite, številni ministri, senatorji, poslanci in drugi. Kmalu po 6. uri so zadoneli prvi topovski strelji v pozdrav vračajočemu se mrtvem vladarju. Z zvonikov vseh cerkva se je pa oglasilo turbo zvonjenje. Vse vojno brodogve naše, angleške, francoske in druge je oddajalo ves čas prihoda častne strelje. »Dubrovnik« je pristal v pristanišču točno ob 6.10. Na krov so se podali Nj. Vis. knez Arzen in drugi dostojanstveniki, nakar so se opravile uradne formalnosti. Krsto so prenesli na pomol naši mornariški častniki in so jo ob 7. uri položili na katafalk v pristanišču. Cerkvene obrede je opravil najprej dalmatinski episkop Irinej Djordjevič. Med vsem tem so letali nad pristaniščem aeroplani in metali na katafalk cvetje. Ob 7.20 je opravil blagoslovitev splitsko-makarski škof dr. Bonefačić. Nato so se polagali vinci in izrekala sožalja Nj. Vis. knezu Arzenu. Sledil je mimohod ogromnih ljudskih množic. Mimohod je bil končan šele ob 10. uri. Zbrani Sokoli in dostojanstveniki so potem dvignili krsto na ramena in jo prenesli na kolodvor, kjer je četa naših in francoskih mornarjev oddala zadnjo častno salvo. Episkop Irinej je opravil tudi tu še poseben obred. Nato je zapustil vlak postajo in se odpeljal proti Zagrebu. Z njim so potovali tudi Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora, vojni odposlanci, ministri in drugi dostojanstveniki.

ZAGREB, 15. oktobra. Dvorni vlak, ki je vozil zemске ostanke blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je prispel s poldrogourno zamudo v Zagreb, in sicer šele ob četrtna 12. Pred kolodvorom se je zbrala večtisočglava množica vse do llice, napolnila je vse prihode h kolodvoru in računajo, da je bilo zbranih nad 50.000 ljudi. Na peronu državnega kolodvora so se med tem zbrali odličniki, generaliteta, deputacije itd. Ves kolodvor na peronski strani in dvorska čakalnica sta bila odeta v črnino. Ob progji so tvorili hrvaški kmetje in vojakji špalir z gorečimi plamenicami. Ko se je prikazal vlak na savskem mostu, so ga pozdravile sokolske fan-

fare, iz vseh cerkvenih stolpov so zadoneli zvonovi in zamolklo so grmeli topovi v zadnji pozdrav kraljevskega Zagreba svojemu vladarju. Vlak je privozil v največji tišini na postajo. Ob sviranju državne himne so odpril vagon, krsto je dvignilo deset generalov in odličnih meščanov ter jo preneslo v dvorsko čakalnico. V popolni tišini se je slišalo samo ihtenje prisotnih. Po slovesni blagoslovitvi, ki sta jo opravila metropolit Desitej za pravoslavno in nadškof dr. Bauer za katoliško cerkev, so se poklonili najprej zbrani predstavniki najvišjih oblasti, nato pa nepregledne množice ljudstva. Defile ljudstva je trajal celo noč in še danes dopoldan, tako da so morali krsto prenesti na trg pred kolodvorom. Le tako so omogočili večjim množicam izkazovanje časti pokojnemu kralju. Dvorni vlak s krsto pokojnega kralja se je pomaknil danes ob 1. uri s postaje proti Beogradu. Po vsej progji bodo poleg vojaštva tvorili špalir tudi kmetje v narodnih nošah.

Raymond Poincaré umrl

PARIZ, 15. oktobra. Davi ob 3.30 je po kratki boleznii nenadoma umrl bivši državni predsednik in bivši ministrski predsednik Francije Raymond Poincaré.

REKONSTRUKCIJA FRANCOŠKE VLADE.

PARIZ, 15. oktobra. V soboto zvečer se je na seji francoske vlade določil za naslednika umorjenega Barthouja dose-danji minister za kolonije Laval. Notranje ministrstvo je po odstopu Sarrautja prevzel Marchandeaun, ministrstvo za kolonije pa Louis Rollan. Po seji je odstopil tudi pravosodni minister Cheron.

Dnevne vesti

Identiteta marseilleskega atentatoria

KELEMEN JE LADA GEORGIJEV-KRNOZEMSKI. IZPOVEDBE ARETIRANIH SOKRIVCEV.

S skupnimi napori se je doslej posrečilo ugotoviti, da je bil dozdevni Kelemen, sodeč po fotografijah, znani terorist Lada Georgijev-Krnozemski iz Kamenice v Rodopi planini v južni Bolgariji. Leta 1920. je bil v Bolgariji obsojen in zaprt zaradi umora Hadži Dimova, pozneje pa je zaradi umora Kumanova pobegnil iz Bolgarije. Dalje je bil sofer Vanče Mihajlova, leta 1932. je definitivno zapustil Bolgarijo kot pomočnik Kirila Frangova, zastopnika makedonstvujočih v Budimpešti, kateremu je postal naposled naslednik. Sodeloval je v Pavelič-Perčecevi banditski organizaciji kot instruktor za metanje bomb, polaganje peklenjskih stro-

jev in organiziranja atentatorskih napa-dov. V nadaljnji preiskavi sodelujejo složno naše in bolgarske oblasti. Po poročilih iz Pariza sta tudi Novak-Pospišil in Beneš-Rajkić sedaj priznala, da sta bila v zvezi z atentatorjem in izdala tudi vse ostalo. Oba sta povedala, da sta bila v taborišču Janka-Pušta na Madžarskem, kjer se zbirajo ljudje Paveliča in Perčeca. Oporišča atentatorjev so bila v Curihu in Lozanu, kjer so prejeli denar in vse potrebno. V Švico so potovali z rednimi madžarskimi potnimi listi, tam so pa dobili ponarejene češkoslovaške. Doslej je bilo aretiranih tudi še več drugih pomočnikov.

Nova sporočila odbora za pogrebne svečanosti v Beogradu

Društva, ki imajo društvene zastave, morejo poslati k pogrebu v Beograd tudi svoje zastave. Zaradi pričakovanega velikega navala naj bi v Beograd ne šla z zastavo več ko dva zastopnika. Na razna vprašanja se pojasnjuje, da se delegacije prijavljajo direktno odboru za pogreb v Beogradu, ki mu je tudi javiti, da pride društveno zastopstvo z zastavo. Banski upravi, odnosno banovinskemu odboru za žalne svečanosti naj se ne pošiljajo prijave, pač pa je potrebno, da se vse delegacije prijavijo do danes zvečer

železniški postaji, kjer nameravajo stopiti na vlak in obenem sporočiti, s katerim vlakom se bodo peljale. Člani banovinskega sveta dravske banovine poneso v Beograd in polože na grob blagopokojnega viteškega kralja žaro s slovensko zemljo, ki bo nabrana po vseh okrajnih dravske banovine. Ker je napovedana izredno velika udeležba pri pogrebu, bo brez dvoma preskrba s hrano in prenočiščem v Beogradu zelo otežkočena, zato naj udeleženci vzamejo s seboj najmanjša jedila in odeje!

Žalovanje na občini. Mestni župan g. dr. Lipold je izdal okrožnico: Odrejam, da se tudi mestni uradi v svojem pošiljanju priključijo vidnemu izrazu žalovanja ter da naj bodo vsi uradni odpravki mestnega poglavarstva črno obrobljeni. Širina črnega obroba na papirju in na kuverti naj znaša točno 1 cm. Z nabavo črnoobrobljenih tiskovin za vse mestne urade se poveri vodja glavne mestne pisarne. Obenem odrejam, da tudi mestni uslužbenci nosijo ves čas globoke žalosti, to je do 21. novembra 1934., črno ovrtnice in črn trak na levem rokavu.

Objave za potovanje v Beograd k pogrebnim svečanostim viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se dobe pri mestnem poglavarstvu, soba št. 6, in sicer med uradnimi urami od 8. do 13. in od 14. do 16. ure.

Posebnega vlaka v Beograd ne bo. »Putnik« v Mariboru nam sporoča, da je prometno ministrstvo dovolilo četrtinsko vožnjo na vseh vlakih za Beograd. Vsi oni, ki nameravajo k pogrebnim svečanostim našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, imajo od danes do vstevši sobote četrtinsko vožnjo. Vsak udeleženec naj vzame s seboj legitimacijo. Vozni listki se dobe od danes naprej pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22.

Vsem šolskim vodstvom v dravski banovini. Prosvetni oddelek banske uprave razglašča naslednje v zvezi z odredbami žalnih svečanosti za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I.: Na dan pogreba, v četrtek 18. t. m., imajo vsi šolski zavodi žalne službe božje, katerih se udeležijo vsi učenci z vsem učitelstvom. Pri službah božjih bodo primerni nagovori. Javnim komemoracijam, ki bodo istega dne popoldne po cerkvenem zvonjenju ob pol 15. uri — po možnosti na prostem — prisostvuje vsa šolska mladina pod vodstvom učiteljstva. V četrtek 18. t. m. ni pouka.

Mestno poglavarstvo opozarja osebe, ki nameravajo prodajati za praznik Vseh svetnikov na trgu vence in umetne cvetice, na določbo § 23 obrtnega zakona, po katerem smejo prodajati umetne cvetice in vence iz naravnih cvetic samo oni, ki imajo za to rokodelsko obrt potrebno pooblastilo. Onim, ki nimajo obrtnega pooblastila, prodaja vencev in umetnih cvetic ni dovoljena in se bo priti kršilec tega razglašča postopalo po obrtnem zakonu.

Angleška jadrana letalska zveza (The British Gliding Association Ltd., London) izraža o priliki tragične smrti kralja Aleksandra I. vodstvu mariborske jadrano-

letalske šole najgloblje sožalje ter vsem jugoslovanskim jadrnim letalcem. Omenjena zveza se zanima za naš pokret in vodja mariborskih jadrnih letalcev inž. Boris Cijan, ki je prejel od omenjene zveze izraze globokih simpatij, je poslal na njih željo podatke in fotografije o jugoslovanskem jadrnem letalstvu za oficielni organ »The Sailplane & Glider«.

Komemoracija Zveze Maistrovih borcev za blagopokojnim kraljem Aleksandrom. Zveza Maistrovih borcev je preteklo soboto zvečer po končani ginljivi manifestaciji narodnih društev v sprevedu in v unionski dvorani priredila za svoje člane v Narodnem domu posebno komemoracijo. Ob izredno veliki udeležbi je predsednik g. prof. Dolar v primernih besedah dal izraza neizmerni žalosti, ki jo občutijo borci generala Maistra, bivšega častnega adjutanta tragično preminulega kralja Aleksandra, obenem pa vdani ljubezni do njegovega naslednika kralja Petra II. Sklenjena je bila žalna brzojavka na dvorni maršalat. Pogrebnih svečanosti v Beogradu se misli udeležiti 15 članov.

Žalna seja strelskega okrožja. Včeraj ob 17. uri je imelo strelsko okrožje v Narodnem domu žalno sejo v spomin tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Žalni govor je imel predsednik strelskega okrožja g. polkovnik Božidar Putnikovič, ki je v globoko zasnovanem govoru orisal nevenljive zasluge pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Predsednik je v svojem govoru zlasti naglasil veliko bol, ki jo občutijo vsi državljani po vsej Jugoslaviji ob hipni izgubi ljubljene, neustrašnega kralja Aleksandra I. Vsi navzoči so se v nemi žalosti dvignili, zaklicali velikemu pokojniku trikratni »Slava!« ter je bil v znak visokega spoštovanja našega milega vladarja in globoke žalosti nad neutешljivo izgubo odrejen enominutni molk. Predsednik je nato pozval navzoče, naj vzkliknejo tudi našemu novemu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II., nakar je zaključil žalno sejo.

Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru je imelo v nedeljo ob 10. uri v svojih prostorih žalno zborovanje, katerega so se udeležili mestni in okoliški pekovski mojstri. Žalni govor je imel predsednik združenja g. Jakob Koren, ki je v ginljivih besedah orisal velezasluzno vladanje pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja; ob koncu se je spomnil zadnjih pokojnikovih besed »Ču-vajte Jugoslavijo!« in pozval navzoče,

da ostanemo zvesti tej zapuščini svojega velikega kralja, da ohranimo neokrnjeno ustvaritev kralja Aleksandra I. našo lepo in veliko Jugoslavijo. Nato je prosil navzoče, da se oddolže spominu blagopokojnega s trikratnimi »Slava!« klici. Za tem se je predsednik g. Jakob Koren poklonil novemu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II., kateremu so navzoči zaklicali trikratni »Živio!« Na po žalnem zborovanju se vršeci upravni seji se je zaključilo, da odpošlje združenje deputacijo na pogrebne svečanosti v Beograd, da s tem javno dokaže svoje patriotično čuvstvovanje.

Gasilska župa Maribor, levi breg, je imela v petek žalno sejo za pokojnim Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. Obolelega predsednika župe g. Srečka Krajca je zastopal član uprave g. dr. Jančič, ki je z lepim in globoko zasnovanim spominskim govorom orisal nevenljivo delo in mučeniško smrt pokojnega nepozabnega vladarja. Svoj govor je zaključil s pozivom k zvestobi novemu kralju Petru II. Sožalne brzojavke so bile odposlane maršalatu dvora in ministrskemu predsedstvu.

Nanos je komemoiral smrt Nj. Vel. kralja. Društvo »Nanos« je na svojem sestanku v sredo počastilo spomin Nj. Vel. kralja. Sestanek je otvoril predsednik M. Kralj ob veliki navzočnosti članstva ter podal kratko poročilo o tragični smrti našega ljubljene vladarja. Pozval je navzoče k 2-minutnemu molku, nato so se pa navzoči poklonili manom Nj. Vel. s trikratnim vzklikom »Slava!« Predsednik je podal nato besedo tajniku društva, ki je v daljšem govoru orisal dogodke in življenje velikega pokojnika. S ponovnimi klici »Slava Aleksandru I.« ter »Živel kralj Peter II.« so se navzoči zopet poklonili velikemu pokojniku in njegovemu nasledniku.

Zdravniško društvo je imelo v soboto zvečer žalno sejo za blagopokojnim vladarjem kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Sejo, ki so se je v globoki žalosti udeležili vsi člani vodstva, je vodil predsednik primarij dr. Černič. V žalnem govoru je orisal pokojnega kralja kot pobornika miru in spoštovanja med narodi, ki je padel ne na kakem zemljelastnem pohodu, marveč od zahrbitne krogle morilca v trenutku, ko je polagal temelje za mir med evropskimi narodi. Žalna seja je bila zaključena z vzkliki: »Slava!« in s svečano zaobljubo zvestobe kralju Petru II. Odposlana je bila sožalna brzojavka maršalatu dvora.

Odbor Češkega kluba v Mariboru je imel v petek 12. t. m. zvečer v Narodnem domu žalno sejo v spomin tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Predsednik g. F. Bureš je v globoko zasnovanem govoru naglasil nevenljive zasluge tega velikega slovanskega kralja, katerega nenadomestljivo izgubo občutimo mi Čehoslovaki v isti meri, kakor bratje Jugoslovani.

Angleški krožek je imel včeraj popoldne v »Vesni« pod predsedstvom g. dr. Toplaka žalno sejo za pokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Poslana je bila tudi sožalna brzojavka maršalatu dvora.

Društvo prijateljev pravne fakultete v Ljubljani je imelo dne 13. oktobra t. l. žalno sejo v spomin mučeniške smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Društvo je sklenilo udeležiti se pogreba po treh odposlancih. Odposlali sta se sožalni brzojavki predsedniku ministrskega sveta in ministru dvora.

Pevsko društvo »Jadran« bo imelo jutri v torek 16. t. m. ob 19.30 uri v mali dvorani Narodnega doma žalno sejo, katere se naj udeležijo vsi člani.

Klub slovenskih kolesarjev in motociklistov »Perun« bo imel v sredo 17. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu žalno sejo. Članstvo se vabi, da se seje poluoštevili- no udeležijo!

Okrožni odbor obrtniških združenj v Mariboru prosi vsa združenja, da se po možnosti udeležijo po svojih zastopnikih pogrebnih svečanosti v Beogradu in se v ta namen takoj prijavijo imena zastopnikov. Želeto je, da bi bilo obrtnišstvo s severne meje čim številnejše zastopano pri pogrebu našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Vse potrebne informacije daje pisarna Okrožnega odbora v Vetrinjski ulici 11-I., tel. 26-55.

Urejeno in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol čaše naravne »Franz Josefove grenčice«, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in pospeši kri. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ŽALNO ZBOROVANJE MARIBORSKIH ŽEN v počastitev spomina nepozabnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, velikega voditelja jugoslovanskega naroda bo danes v ponedeljek 15. t. m. ob 20. uri v veliki kazinski dvorani. Vabimo vse naše ženstvo! Strahovit udarec usode naj nas vse združi! — Žensko društvo.

Pomočniški odbor Združenja trgovcev sklicuje za ponedeljek žalno sejo. Udeležba obvezna!

Zgodovinsko društvo in Muzejsko društvo v Mariboru vabita vse svoje člane na skupno žalno sejo za pokojnim kraljem Aleksandrom I., ki bo v torek 16. t. m. ob 18. uri v čitalnici Študijske knjižnice.

Dijaštvo mariborskih srednjih in meščanskih šol priredi v torek, dne 16. t. m. ob 16. uri v dvorani pivovarne »Union« žalno zborovanje za pok. kraljem Aleksandrom I. s sledečim sporedom: 1. Govor: Biografija kralja. 2. Govor: Osebnost kralja. 3. Deklamacija. 4. Žalno petje. 5. Govor: Kralj in mladina. 6. Prečitanje brzojavk. 7. Državna himna. 8. Skupen odhod v četverstopih po Aleksandrovi cesti mimo kavarne »Astoria« in realne gimnazije v novi park k spominski plošče »Majske deklaracije«, kjer se petje ponovi, 1-minutni molk, nato razhod. Organizacijo vodi odbor, ki ga tvorijo po en učitelj in en dijak vsake omenjenih šol pod predsedstvom prof. Stanka Sile. Rediteljstvo oskrbijo dijaki-skavti. Dijaštvo bo v dvorani ločeno po spolu: dijaki spodaj v dvorani, dijakinje na galeriji. Želja zastopnikov dijaštva je, naj bo prihod na zborovanje spontan — ne pa v vrstah, preje organiziranih s strani šolskih zavodov.

Nov grob. Včeraj je umrla po kratki bolezni Leopoldina Kačerjeva, žena uradnika državnih železnic. Pogreb bo jutri v torek 16. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti. Studenci, Krekova ulica 2 na pokopališče v Studencih. Naj počiva v miru! Ostalim žalujočim naše iskreno sožalje!

Protij izkoriščevalcem narodne žalosti. Opaža se, da se v teh dneh, ko je povpraševanje po predmetih, ki so v zvezi z narodno žalostjo, zelo veliko, po nekaterih trgovinah s takimi predmeti zahtevajo pretirane cene. Banska uprava je zato izdala strogo odredbo, da se vsako izkoriščanje prepereči in da se izkoriščevalci kaznujejo. Prebivalstvo se vabi, da vse primere izkoriščanja prijavi upravi policije.

Nočno lekarniško službo ima ta teden Minařikova mestna lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Odgoditev sejmov. Po naročilu ministrstva za trgovino se vsi seimi, ki bi morali biti v četrtek 17. t. m., preložijo na dan, ki ga bo banska uprava naknadno določila.

Licitacija zaplenjenega blaga. V skladišču mariborske glavne carinarnice bo jutri v torek 16. t. m. ob 10. uri dražba zaplenjenega blaga. Na licitaciji bodo prodali tudi luksuzni avto in več jedilnega pribora.

Plesna šola Pomočniškega odbora Združenja trgovcev ustavi do nadaljnje-ga vaje. — Odbor.

Žalni pisarniški in konceptni papir ter kuverte s črnim robom za urade pri trvdki Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 15 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 11 stopinj C na ničlo; barometer je kazal pri 14.3 stopinjah 726, reduciran na ničlo pa 724.2; relativna vlaga 84. Vreme je tiho in jasno.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izredno dobrodejno na obolele organe.

Spominajte se CMD

Beg iz kaznilnice preko nedolžne krvi pod vešala

VELIKI KAZENSKI SENAT MARIBORSKEGA OKROŽNEGA SODIŠČA JE OBSODIL ZLOGLASNE ROPARJE IN MORILCE LAKNERJA, PANČURJA IN LOMBARJA. PRETRESLJIVA KAZENSKA RAZPRAVA V MOŠKI KAZNILNICI. KRI PAZNIKA PETRINA MAŠČE VANA.

Za mračnimi in debelimi zidovi mariborske državne kaznilnice je danes dopoldne sodil in obsodil veliki kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča pod predsedstvom okrožnega sodnika g. dr. Tombaka zverinske morilce Laknerja, Pančurja in Lombarja, ki so letos 4. julija na okruten način umorili paznika Ivana Petrina, da bi si na ta način priborili pot v zlato svobodo. Zaradi raznih okoliščin je bila razprava v moški kaznilnici, kjer so si sodniki tudi lažje predočili dogodek na kraju zločina. Prostore šole mladinskega kazenskega oddelka so primerno uredili in je bil dovoljen vstop k razpravi, za katero je bilo veliko zanimanje, le juristom in novinarjem ter onim osebam, ki jim je upravnik kaznilnice dal posebno dovoljenje. Nežnemu spolu je bil vstop sploh prepovedan.

Lakner, Pančur, Lombar.

Vsi trije so nevarni tipi in skrajno škodljivi človeški družbi. Ivan Lakner je bil rojen 1. maja 1911. v Nevljah, je bil po poklicu delavec in ni imel nobenega premoženja ter je bil že večkrat kaznovan. V juniju leta 1931. ga je ljubljansko okrožno sodišče obsodilo na 20 let težke ječe zaradi zločinstva razbojništva, ker je v februarju istega leta na zverinski način umoril in oropal župnika Kušarja v Mengšu. Stanko Pančur, po poklicu delavec je bil rojen 7. marca 1910. na Jesenicah. Že v mladih letih se je izgubil Pančur v življenju ter se je pregrešil zoper razne hude paragrafe in ga je lani v oktobru ljubljansko okrožno sodišče obsodilo zaradi zločina tatvine in razbojništva na 10 let težke ječe. Josip Lombar, ki je bil po poklicu zasebni uradnik in oženjen, je bil rojen 31. marca 1900 v Zgornji Šiški. Po grehih Lombar nič ne zaostaja za Laknerjem in Pančurjem, saj ima na vesti nečloveški umor in rop krošnjarja. Vojnikoviča ter je bil zaradi tega lani v marcu obsojen tpej ljubljanskim okrožnim sodiščem na do smrti težko ječo.

Kraj, kamor le redko posije žarek upanja.

Samotni zaporji so v mariborski moški kaznilnici nameščeni v posebnem bloku, ki je zgrajen po panoptičnem principu. Ta blok leži na jugu celokupnega zidanega kompleksa. Panoptikum tvorijo centrala in dvoje kril v kotu 45 stopinj. V njih presedavajo kazni zločinci težkega in najtežjega kalibra. Vsak trakt pa ima svojega poveljnika, ki ima nadzorstvo nad vsemi kaznjenci. Službo opravljajo pazniki izmenično. Kaznjenci vstajajo jutraj takoj po 5. uri. Kmalu po danem znamenju pregleda njihove celice paznik, ki mora skrbeti tudi za to, da so celice vedno v redu in čiste. Nato se na vratih celic odprejo okenca, skozi katere dobe zajutrek. Nekoliko pred 7. uro gredo kaznjenci na jutrnji izprehod na dvorišče. Tu se sprehajajo pod nadzorstvom v krogu po eden drug za drugim v razdalji petih korakov. Sprehod traja eno uro. Po sprehodu se podajo v poslopje in se postavijo pred vrata svojih celic, ki jih paznik vsakokrat skrbno zapre. Med 11. in 12. uro dobe kaznjenci kosilo. Ob pol 2. pa gredo zopet na izprehod. Vsaka celica ima svojo številko. Lakner je presedel kazni v celici št. 58, Pančur v št. 55, Lombar pa v celici št. 63. Vsi trije so bili zaprti v ugodnejšem traktu samotnih zaporov v drugem nadstropju. Laknerjeva in Lombarjeva celica sta bili v desnem delu trakta in so ju ločile štiri celice. Pančurjeva celica pa je bila nasproti Laknerjeve, tako, da sta se lahko v ugodnih prilikah videla in spregovorila tudi kako besedo.

Brezuspešni poskusi.

Lakner, Pančur in Lombar so se seznanili že v preiskovalnih zaporih ljubljanskega okrožnega sodišča. Skrajno drzni, kakor so po svoji naravi, so vsi trije že večkrat na razne načine poskušali

pobegniti iz zaporov na svobodo. Najbolj podjeten med njimi je bil Lakner. Kmalu po prihodu v mariborsko moško kaznilnico se je nekega popoldneva skrill na dvorišču v smetišče, od koder je nameraval ponoči pobegniti. Nekaj mesecev pozneje je iztaknil neke ponarejen ključ in z njim odprl svojo celico. V noč na 7. IV. pred dvema letoma pa je izrazil desko na vratih svoje celice, da bi lahko odprl zapaha. Zelo drzen je bil tudi njegov četrti poizkus. Ko je bil zaposlen nekaj časa v krojaški delavnici, je nekega dne prinesel s seboj kamen, s katerim je hotel pobiti delovođjo in potem pobegniti. Vse drugače si je skušal pomagati na svobodo Lombar. Prigovarjal je Laknerja, naj bi prevzel njegov greh in kazni, da bi na ta način dosegel obnovo procesa. Ob neki priliki, ko Lakner ni hotel nič o tem slišati, pa je vendar pravil svojim tovarišem, da bi bilo dobro ubiti paznika, mu odvzeti ključ, odpreti z njim celice in tako pobegniti. Pančur pa ni koval sam nobenih načrtov. Za beg se je pripravil le, kolikor ga je navdušil Lakner.

Pazniki so slutili.

Načrti, ki jih kujejo kaznjenci za zamreženimi okni v samotnih celicah, ne ostanejo po navadi prikriti paznikom. Življenje kaznjencev je zelo tovariško in pomagajo drug drugemu, kakor pač morejo. Toda tudi to njihovo tovarištvo rodi zavist, iz katere izdajajo pozneje drug drugega. Tako niso bili paznikom mariborske kaznilnice prikriti tudi načrti, ki so jih kovali Lakner, Lombar in drugi. Pazniki so že dalj časa slutili, da se nekaj pripravljajo. Zapahi na laknerjevi celici so bili sicer dvojini, in nikdo ni računal, da bi bil prav Lakner tisti, ki si je skušal preko krvi, prelite nad paznikom, pripraviti pot v svobodo. Že dalj časa se je med kaznjenci samotnega oddelka šušljalo o nekem komplotu, vendar pa pazniki niso prav vedeli, kako in kaj. Peklenski načrt pa je izdelal Lakner sam. Že poprej se je sporazumel s Pančurjem in Lombarjem. Tudi so pri Lombarju letos v maju našli pazniki listek, na katerem je bilo napisano: »Lombar, bodi pripravljen! Udarimo! Pridemo po tebe, če si za to. Te pozdravljajo ta težki!« Lakner in Pančur sta se domnila, da bosta paznika ubila. Lakner bo oblekel njegovo uniformo, s ključmi pa bo osvobodil še nekatere svoje tovariše, ki bodo skupno pobegnili.

Lakner na delu.

V smeteh je Lakner neznano kdaj iztaknil kos pločevine, ki mu je služila kot izvijač, s katerim je odvil vijake na oknu. Ko je šel nekaj dni pozneje in ko je skrbno skrill odvite tri vijake, na sprehod, je s paznikovim dovoljenjem vzel s seboj odejo z izgovorom, da bi jo rad očistil prahu. Ob zidu je steval odejo in neopaženo zavil v njo težek kamen, ki ga je vzel s seboj v celico, kjer ga je skrill v posteljo. Naslednjega dne je ob ugodni priliki pokazal kamen tudi Pančurju. Oba, Lakner in Pančur, sta bila trdno prepričana, da jima bo načrt uspel. Kritičnega dne 4. julija pa je Lakner odvil s svojim zasilnim odvijačem kos železa pri okencu na vratih in ga izbrusil tako, da je bil podoben močnemu izvijaču. Laknerjev prvi izvijač je bil namreč prešibek, da bi mogel uresničiti svoj načrt. Železo je Lakner zbrusil na radiatorju centralne kurjave v svoji celici. Njegovi sosede so slišali, kako je Lakner brusil, niso pa tega povedali paznikom. Na popoldanskem sprehodu je Lakner obvestil Lombarja, da je vse pripravljeno. Vzel je s seboj izvijač in one tri vijake, ki jih je odvil na oknu. Ko so po sprehodu, kakor po navadi, čakali kaznjenci pred vrati svojih celic, da jih paznik zapre, je Lakner naglo in spretno odvil vijake na ključavnici svoje celice in jih nadomestil z onimi tremi tanjšimi, da bi paznik tega ne opazil. Službujoči paznik je zaprl Laknerjevo celico nič hudega sluteč.

Krvav boj za svobodo.

Ko so potihnilli koraki službujočega paznika in ko je legla na mračne hodnike samotnega oddelka božja tišina, je naglo utripalo Laknerjevo zverinsko srce. Težko sta dihala in še težje čakala tudi Pančur in Lombar. Nekaj minut po paznikovem odhodu, bilo je to okrog 16. ure, je Lakner oprezno odprl vrata svoje celice in ključavnica se je vdala brez večjega ropota. Lakner je bil prost! Vzel je s seboj izvijač, obrisačo in kamen. Prekoračil je mostovž na hodniku in se kakor duh pojavil pred Pančurjevo celico. V njegovih rokalah je začrtal izvijač in vijaki pri ključavnici na Pančurjevi celici so bili odvitli. Pančur je bil prost! Krepko sta si stisnila roke. Nekaj je še Lakner zašepetal Pančurju in skrilla sta se v stranišče, kjer sta zavozljala kamen v obrisačo. Dobro sta vedela, da morata hiteti, ker je prihajala kontrola. Slišala sta težke paznikove stopinje. Prihajal je paznik Ivan Petrin. Vestno kakor vselej, je otipal ključavnice na prvih celicah in srce mu je zastalo, ko je opazil, da je Pančurjeva celica odprta in da Pančurja ni. V tem trenutku pa sta planila iz stranišča človeški pošasti, bila sta to Lakner in Pančur. Lakner je zgrabil paznika Petrina za vrat, Pančur pa je zavil nad njegovo glavo težek kamen, zavil v obrisačo ter ga pobil na tla. Udarci so bili tako silni, da se je paznik Petrin že pri prvem zgrudil in omedlel. Kaznjenci so slišali stokanje in smrtno vzdihne ter nato pridrušne besede: »Udari še enkrat!«

Bolestni vzdihli do smrti pobitega paznika Petrina so potihnilli, slišalo se je le še hropenje umirajočega. Lakner in Pančur, morilca, sta imela le še toliko časa, da sta iztrgala iz Petrinovih rok klju-

če, ki jih je krčevito držal. S ključmi je Pančur odklenil še Lombarjevo celico in tako so bili vsi trije prosti. Toda kratka je bila njih prostost. Pazniki so slišali smrtno udarce, padec na tla in zvenket ključev. Ko je Lombar uvidel, da je načrt izjalovljen, ker sta se pojavila pred njim narednik Bufolen in paznik Jurca, se je takoj umiril in se pričel hliniti ter zaklical: »Emera so ubili!« Narednik Bufolen in paznik Jurca sta Lombarja takoj pograbila in zaprla v najbližjo celico. Med tem pa so prihiteli na kraj groznega dogodka alarmirani pazniki. Tudi Pančur je uvidel, da z zlato prostostjo ne bo nič. Kakor bi se nič ne zgodilo, se je podal v svojo celico in tam mirno sedel na stol. Lakner pa se ni hotel vdati. Umirajočemu pazniku Petrinu je izmaknil sabljo in skočil na betonsko ograjo hodnika ter se postavil paznikom v bran. Kakor besen je mahal z golo sabljo naokrog, dokler ni omahnil na ograji in strmoglavil v globino pritličja, kjer je obležal na trdih tleh — lažje poškodovan.

Pred operacijo je še umirajoči paznik Petrin, ko se je za hip osvestil, povedal, da ga je udaril Lakner. To pa je tudi vse, kar je mogel Petrin izdati o groznem dogodku, preden je izdihnil kot žrtev svojega težkega in odgovornega poklica.

RAZPRAVA IN OBSODBA.

Razprava je trajala danes do 13. ure in bomo o njenem poteku poročali obširno jutri. Ob 13.15 uri je pa bila razglašena sodba: **Lakner in Pančur se obsodita na smrt na vešalih, Lombarju, ki sedi že v dosmrtni ječi, se pa trajno odtegnejo vsi pribliški.** Lakner in Lombar sta kazni sprejela. Pančur se bo pa še pritožil.

Žalna seja ptujskega mestnega sveta

V četrtek, dne 11. t. m. se je vršila žalna seja mestnega sveta. Ta seja je bila ob enem žalna manifestacija mesta Ptuj. Posvetovalna dvorana na mestnem magistratu se je spremenila v žalno dvorano; mestni svetniki so se zbrali polnoštevilno v črnih oblekah. Galerija, kakor tudi Florjanski trg pred magistratom, pa sta bila polna občinstva v praznični in žalni obleki.

Ob 17. uri je otvoril župan g. Jerše žalno sejo ter med drugim izvajal sledeče: »Našega ljubljenega kralja Aleksandra I. ni več. Ni je strašnejše novice, ki bi zadela naše srce, kakor je bilo sporočilo o tragični smrti našega vladarja. S strašnim udarcem je usoda posegla v razvoj našega javnega in državnega življenja. Strahotna vest o smrti vladarja Jugoslavije je pretresla srca vseh državljanov. Kralj Aleksander se je smrtno zadržal zgrudil v svečanem trenutku, ko je kot poslanec bratstva in miru stopil na tla najzvestejše svoje zaveznice, velike Francije. Zgodila se je ta velika tragedija, ko smo Jugoslovani in Francozi hoteli pred svetom manifestirati zvestobo veliki ideji miru in vstrajnega napora za konsolidacijo Evrope. Vsem, ki ljubijo na neizmernih žrtvah ustanovljeno Jugoslavijo, in vsem, ki se zavedajo, da je pravkar padla največja žrtev za njo, vsem stiska srce in mrači čelo bridka bolest. Naša bolest je tem večja, ker je vladar Jugoslavije postal žrtev najostudnejšega izdajstva; padel je od strelav podlih razdiralcev. V najvišji službi svoje domovine, svojega težko preizkušenega naroda je padel kakor junak na bojnem polju. Ni več njega, ki nam je prinesel svobodo, o kateri je sanjal naš rod tisočletja. Njegovo življenje je bilo velika žrtev. Ni ga zlomil vihar albanskih gora, ne napor svetovne vojne. Niso ga uklonile težave, s katerimi je gradil naš državni dom in smrt ga ni mogla dohiteti drugje, kot v triumfu dela. Gotovo je, da bo smrt tako velikega vladarja in državnika pustila svojo veliko sled za seboj, da bo ostala neizpolnjena praznina. Zdaj se je njegovo veliko delo markantno zarisalo v vse državno in mednarodno življenje. V teh žalostnih dneh bodo naša srca stopila še bližje drugo k drugemu. Kralj, ki nas je družil v življenju s svojo močno voljo, nas družil mrtve v sočutju skupne nesreče. Ko v neizmerni tugi žalujemo ob mrtvaškem

odru nesmrtnega kralja Aleksandra I., se opirajo naše oči in ljubeče želje v njegovega prvorojenega sina, ki v tako mladih letih prevzema nase težko dolžnost kralja Jugoslavije. Mi Slovenci presunjeni sočuvstvujemo s premilo kraljico, materjo mladega kralja Petra II., njeno rodbino in vso visoko kraljevsko hišo. Slava nesmrtnemu vladarju juraku! Naj živi Nj. Veličanstvo kralj Peter II. in ves kraljevski dom!«

Govor so poslušali vsi navzoči stoje ter zakliknili ob zaključku trikrat »Slava!« Nato se je na predlog predsednika mestne občine odposlala naslednja brzojavka: »Maršalat dvora Veličanstva kralja, Beograd: Klanjajoč se spominu našega ljubljenega kralja Aleksandra I. prosim, da predložite na najvišjem mestu izraze globokega sožalja in neomajne zvestobe prebivalstva mesta Ptuj. — Predsednik mestne občine Ptuj: Ladislav Jerše.«

Nato se je izvršila zaprisega ptujskega občinskega sveta novemu kralju Petru II.

Po žalni seji mestnega sveta se je vršila žalna seja ptujskega trgovskega gremija, ki jo je otvoril in vodil predsednik g. Franc Lenart, ki je med drugim izvajal sledeče: »Kakor vam je znano, je zadela ves jugoslovanski narod najstrašnejša nesreča. Podla roka nam je usmrtila na najogabnejši način našega preljubljenega kralja Aleksandra I., ki nam je bil najdražje, kar smo imeli. Kaj je blagopokojni kralj Aleksander I. storil dobrega in koristnega za jugoslovanski rod, mi ni treba posebej omeniti. Saj je bil zgraditelj naše lepe domovine in naš osvoboditelj. Bil nam je oče, bil nam je brat, zato nas tembolj boli naša bridka izguba. In ta izguba je tem občutljivejša, ker je nenadomestljiva. Zgubili smo kralja Aleksandra I. v službi svojega jugoslovanskega naroda, katerega je tako iskreno ljubil. Slava največjemu jugoslovanskemu mučeniškem vladarju kralju Aleksandru I.! Ob enem naj živi naš kralj Peter II.!«

Nato se je odposlala na rajviše mesto sožalna in vdanostna brzojavka.

Davica. V ptujski okolici se je pojavila zopet davica. Za to nevarno kužno boleznijo je v ptujski bolnišnici kot prva žrtev umrla 3-letna Ivana Švarcova, hčerka dnarja iz Drstelje pri Sv. Urbanu.

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

Byrd mi je prikimal in se ozrl na svojega tovariša. »Ali smem vzeti tegale gospoda s seboj? To je posebljena molčečnost. Tudi on poizveduje za izgubljenko, ki se imenuje Jenny in mu je mnogo na tem. Ali sme slišati, kaj se godi, gospod Gryce?«

Stari tajni policist se je nasmehnil na svoj poseben način.

»Dobro, dobro, naj le pride. Dobili smo pojasnilo o zagonetki — v resnici nekaj čudovitega.«

Stopila sta v sobo, v kateri je več ljudi obstopilo mladega moža, čigar dobrodejni obraz in odkritosrčno vedenje sta vzbujala zaupanje. Gryce je ostal v ozadju in položil prst na usta. Mladi mož je povzel:

»Zgodba je kratka in jo prav rad povnim: Nekako pred enim mesecem sem ležal pri odprtem oknu na postelji. Stanujem v pritličju v šestnajsti ulici med 5. in 6. cesto. Polnoč je minila in še nisem spal, ker mi je bila glava polna raznih misli. Kar zlastim bližajoče se korake in različim nato dva glasa, moškega in ženskega. Ko je dvojica korakala

mimo mojega okna, razločim jasno besede: »Ako pa me naj prehitu katera druga Jenny Rogers, kaj potem?« — »Ne delajte si o tem nikakih skrbi,« odgovori moški glas v hripavem, odločnem tonu. »Preden mine mesec, ne bo več nobene Jenny Rogers v mestu, bodite uverjeni o tem; glejte samo, da...« Odkorakala sta in nisem slišal ničesar več. Zadeva mi je vzbujala razne misli, in ko sem več raj čital v časniku, da je izgubil gospod Rogers, ki stanuje v dva in petdeseti ulici, svojo ljubo Jenny po kratki bolezni, se me je polotil tak strah, da sem sklenil obvestiti policijo o tajni grožnji, ki sem jo slišal. Ako v resnici obstoja kakava zarota, bo mogoče odkriti in preprečiti nadaljnje nesreče.«

»Pravično nebo!« je vzkliknil Degraw v strašnem razburjenju.

Zbranim policistom se je zdelo, kakor da bi odkrili kak zlat rov. Zarota, katere žrtev so tra, mogoče štiri deklice! Za vse roke dovolj dela in vsaki je odkazana posebna naloga.

Degraw ni mogel več prenašati mučne napetosti, potegnil je Byrda na stran in ga rotill, da mu vse razodene, kar misli o tej stvari. Policist ga je skušal pomiriti, češ, da so zdaj obširne poizvedbe v teku in da se v kratkem dožene, ali se signorina Jenny Rogers imenuje, in če ji zaradi tega grozi nevarnost, kakor

ostalim deklicam istega imena. Zdaj pa ne more napraviti nič drugega, kakor da se poda domov in zaupa policiji ter čaka potrpežljivo in molče na uspeh njegovega truda. V nadi, da se bo njegov prijatelj lotil stvari po svojih najboljših močeh, je zapustil policijsko poslopje. Na povratku v atelje mu je neprestano zvenelo po ušesih usodepolno ime »Jenny Rogers« in neki glas mu je šepetal:

»Skoro se odkrije, da je Jenny Rogers ime signorine; tudi ona postane žrtev zarote, pogrešano bodo našli — toda mrtvo!«

VII.

Zvečer istega dne je policijski nadzornik pregledoval razna poročila svojih poduradnikov. Vsi papirji, ki so se nanašali na slučaj Jenny Rogers, so ležali izločeni na velikem kupu. Njih vsebina naj sledi v posnetku, ker je bila doslovna obnova preobširna.

Prvič: Newyorška naslovna knjiga izkazuje tri in trideset rodbin tega imena. V štirinajstih primerih žive ženske osebe z imenom Jenny; izmed teh so tri še majhni otroci, dve sta že prileteli in dve poročeni. Ostane jih torej še sedem, ki bi jih po svoji starosti lahko označili kot mlade deklice. Ena izmed teh je včeraj umrla, namreč hčerka Abraham Rogersa v 52. ulici. Umrla je za škrlatico, po izjavi zdravnika in strežni-

ce naravnim potom. Ena okolnost se pri tem vendar ne sme prezreti: Nekako pred tremi tedni, ko se še niso pojavili nikakvi znaki bolezni, je ta Jenny sporočila svoji materi, da jo zasleduje enki tujec, ki ga povsod srečava, kjerkoli se pokaže, na cesti, v cerkvi, pred šolskimi vrati. Po svoji zunanosti pripada mož imovitemu in izobraženemu sloju. Tujec deklice ni nadlegoval, tudi ne nagovoril, ampak jo je pazljivo motril, da je mislila, da je imel pri tem poseben namen. Ne boji se ga sicer, vendar noče sama hoditi — kar se od tedaj tudi ni več zgodilo. Dva tedna nato je zbolela in včeraj na dan njene smrti, je prišel tuji mož v njeno hišo in žekel z njo govoriti. Ko je slišal žalostno poročilo, se je zelo prestrašil in takoj odšel. Sorodnica, ki ga je slučajno videla odhajati, izjavlja, da je bil to isti mož, ki je deklo zasledoval.

Nadalje so podrobna poizvedovanja v šoli Haddenove gospe glede mlade Jenny, ki so jo zjutraj pogrešali, dognala sledeče: Dekle je zadnja potomka neke stare rodbine iz Detroita; njen varuh, zelo ugleden gospod istotam, oskrbuje njeno precejšnje premoženje; deklo je krasno in dobrosrčno, toda zelo svojeglavno. Do svojih sošolk je odkrita in nežna, do učiteljev pa oprezna in neposlušna. Tudi njo je zasledoval tuji gospod, in misel, da je to njen oboževatelj, je dekletu zmešalo glavo.

Sokolska žalna manifestacija

Včeraj dopoldne se je poklonilo mariborsko sokolstvo spominu svojega voditelja, pokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. V dvorani Narodnega doma se je zbralo članstvo vseh mariborskih in okoliških edinic. Dvorana je bila za mariborsko sokolsko armado pretresna, članstvo je napolnilo še vse stranske prostore in hodnike.

Pročelje dvorane je bilo odeto v črnilo, preko katere se je vila jugoslovanska trobojnica. Sredi zelenja je bil postavljen kip velikega pokojnika, pred njim pa prižgane sveče in položen venec. Ob straneh kipa so Sokoli v krojih tvorili častno stražo. Prostor ob kipu je zavzelo članstvo v krojih.

Ko so bili dvorana in vsi stranski prostori polni, je vstopila celotna uprava mariborske sokolske župe v slavnostnih krojih in zavzela prostor pred kipom. V dvorani so se prižgale vse luči, ki so bile ovite s črnim florom.

Starosta župe br. dr. Gorišek je nato izpregovoril mrtvemu prvemu Sokolu v spomin in slavo. Njegov govor se je globoko dojmil vseh navzočih. Pozval je prisotne, da so zaklicali svojemu nekdanjemu voditelju trikratni »Slava«, prav tako pa svojemu novemu kralju trikratni »Živel«. Nato je pevski zbor mariborske pravoslavne cerkvene občine zapel žalostinko, ob kateri so se zasolžile oči vseh.

Pokojnega kralja kot junaka, državnika, Sokola in velikega prijatelja mladine je prikazal br. šolski upravitelj Tone Hren. V svojem govoru se je spominjal vseh junaških del velikega kralja, ki ni klonil vsem težavam in bridkostim, ki je šel vedno po začrtani poti, samo da privede svoj narod v srečnejšo bodočnost. Padel je od zločinske roke na polju časti in slave, vedno v srcu slehernega Sokola, in sleherni Sokol se ne bo strašil žrtev, da izvrši oporoko: »Čuvajte mi Jugoslavijo!«

Na galeriji nameščena godba je zaigrala žalno koračnico, ki je globoko presunila vse v dvorani. Nato je bila prečitana sožalna brzojavka, ki bo odposlana našemu novemu kralju in prvemu Sokolu kralju Petru II.

Starosta dr. Gorišek je za tem zaprišegle vse Sokole, ki so obljubili zvestobo kralju Petru II. in obenem prisegli, da bodo vedno in povsod tudi pod ceno lastnega življenja izpolnjevali oporoko kralja Aleksandra I.

Žalni svečanosti mariborskega Sokola so prisostvovali tudi vsi zastopniki civilnih in vojaških oblasti.

Manifestacija je bila zaključena tiho in so se Sokoli v največjem miru in disciplini razšli.

Obmejni Maribor se je s tema dvema manifestacijama na najlepši in najpriskrajši način poslovil od svojega ljubljene vladarja in obenem obljubil, da bo veran čuvar njegove oporoke pod vodstvom njegovega sina, novega kralja Jugoslavije Petra II.

Iz župne uprave. Opozarjamo vse br. edinice naše župe, da se delegati in delegatice naše župe odpeljejo na pogreb blagopokojnega kralja skupno, in sicer z brzovlakom, ki odpelje iz Maribora v sredo 17. t. m. ob 2.5. uri zjutraj. V ta brzovlak se lahko vstopi razen v Mariboru tudi še na Pragerskem ob 3.15 uri in v Celju ob 4.13 uri zjutraj. Na ta vlak ima zvezo na Pragerskem brzovlak, ki pripelje zjutraj iz Čakovca ob 1.46, iz Ormoža ob 2.08, iz Ptujia ob 2.32 uri. Temu primerno uredite svoj odhod! Imamo rezervirane vagona. Ponovno opozarjamo: 1. Da morajo delegati(rice) imeti uradne slavnostne kroje s florom na levem rokavu. 2. Da se morajo pogreba udeležiti vsi članski prapori (društveni in četni). 3. Da mora vsak delegat(inja) imeti s seboj člansko sokolsko legitimacijo s sliko. 4. Da mora imeti vsak delegat(inja) zadevno »Uverenje«, ki ga podpisuje starosta, tajnik in načelnik (pri četnih še uveriti pri mat. društvu) in overjeno z žigom. 5. Vsak naj vzame s seboj koco in ruho. 6. Potuje se naj v civilu, kovčeg za krog in najnujnejše mora biti čim manjši. Pri odhodu se kupi polovična vozovnica, ki služi za povratek (ne rabi se za vožnjo posebnih leg.). 8. Na potovanju v Beograd se morate pokoravati odredbam potnega vodstva. Čuvajmo Jugoslavijo! — Zdravo! — Uprava Sokolske župe, Maribor.

Sokol Maribor-Matica. Delegacija Sokola Maribor-Matica odpotuje v Beograd v sredo ponoči z brzovlakom ob 2.58 uri. Zbirališče v Beogradu bo v četrtki ob 6. uri zjutraj na vežbališču Sokola Beograd II.

Sport

Sportne organizacije so imele v soboto 13. t. m. pri »Orlu« skupno žalno sejo v počastitev spomina blagopokojnega vladarja-mučenika. Žalni govor je imel gospod Ošlak, predsednik SK Svobode, ki je v globoko zasnovanem govoru slavil izredne in nevenilive zasluge ter uspehe blagopokojnega viteškega kralja za ustvaritev močne Jugoslavije in za ohranitev tako potrebnega svetovnega miru ter orisal njegovo veliko skrb za razvoj našega narodnega sporta. Maršalatu dvora je bila odposlana sledeča brzojavka: »Na žalni seji se vse mariborske

športne organizacije v največji potrnosti in žalosti klanjajo manom viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, velikega zaščitnika jugoslovanskega sporta, izražajoč najgloblje sočustvovanje visokemu kraljevskemu domu z zagotovilom vedne vdanosti in neomajne zvestobe Ni. Vel. kralju Petru II. Dr. Fran Stamol, Miloš Gnuš.« Po končanih nagovorih so navzoči zaklicali večno slavo pokojnemu kralju in »Živel kralj Peter II.« Sklenjeno je bilo dalje, da delegira vsak klub, oziroma organizacija k pogrebnim svečanostim v Beogradu po enega delegata. Prijave sprejema predsedstvo Turinjskega kluba, Aleksandrova cesta 35 (Putnik), telefon 21-22, ki vodi obenem delegacijo.

Cigani iščejo svojo prademovino

Še nikomur se ni posrečilo točno ugotoviti izvora ciganske rase. Najbolj je razširjeno naziranje, da izvirajo cigani iz Indije. Samo nekaterim ciganom se je posrečilo asimilirati se tako, da se ne razlikujejo od drugih ljudi niti po zunanosti niti po načinu življenja. Večina cigarov se pa klati vse življenje po svetu. Mnoge države, zlasti v Evropi, se živo zanimajo za ciganski problem. Storjeni so bili že najrazličnejši poskusi, da bi pripravili cigane do tega, da bi se trajno naselili. Zlasti Romunija si je na vse načine prizadevala navezati svoje cigane na zemljo, toda vse to je bilo zaman. Cigani dosledno odklanjajo prizadevanje civiliziranih držav; o tem, da bi se traj-

no naselili med civiliziranimi ljudmi, nečejo ničesar slišati.

Nedavno so razne organizacije, ki hočejo izboljšati življenje ciganov v Angliji, Poljski, Italiji in v Ameriki, na skupni seji sklenile poslati strokovno komisijo v Indijo, kjer je med rekama Ind in Ganges prvotna domovina ciganov. V delegaciji so Američan Frank Felow, Romun Jakob Kurky, cigan Lazarica ter po en Anglež in en Poljak, ki pa še nista imenovana. Komisija krene najprej v pokrajino Zgripstzi, kjer je baje tekla zibelka ciganske rase. Tam se sestane z učenjakom prof. Valdijem Kanjo, ki obvlada sanskrit. Kanja je v službi mesta Kalkute, pa je dobil dopust.

Z njegovo pomočjo upajo najti bodisi v budhističnih hramih, ali v brahmanskih samostanih vire, ki bi pojasnili življenje starih nomadov omenjene pokrajine. Zaenkrat je znano samo, da so se cigari izselili v Evropo in Egipt, ko sta jih pregnala mongolska kneza Tamerlan in Džingiskan. Komisija obišče tudi pokrajino Malabor, kjer prebivalci še zdaj govorijo ciganskemu podoben jezik. Podatki, ki jih bo zbrala ta komisija, bodo služili za podlago obširnega dela, v katerem se bo obravnavalo od vseh strani vprašanje ciganov. Ne samo izvor ciganov, temveč tudi njihov jezik in zgodovina se nam bosta prikazala v čisto drugačni luči. Cigan Lazarica živi stalno v Bukarešti kot prinaš ciganske godbe. Nedavno je izjavil novinarjem: »Boste videli, da bodo tudi cigani našli svojo Palestino.«

Razno

GRAJSKA KLET.

Dospelo novo dalmatinsko vino, 10 Din. Čez ulico 8 Din. 4306

SLIKE ZA LEGITIMACIJE

znižane cene. Foto Japelj 4299

Prodaj

PRISTNE

KRANJSKE KLOBASE

dnevno sveže, zopet redno na zalogi pri: Z Anderie, Gosposka ul. 20. 4304

SEMENSKO PŠENICO

rž in ječmen dobite pri Kmetijski družbi Maribor, Telefon št. 2083 4256

JABOLKA

oddaja na drobno po nizkih cenah Kmetijska družba skladišče Maribor. Telefon št. 2083. 4255

Hrano odda

PAR ABONENTOV

sprejmemo na dobro domačo hrano. Din 300-400. Franciškanska 21, pritličje. 4260

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, ozir. mati, stara mati itd., gospa

Kačer Leopoldina, vdova Koder, roj. Rebenklauber

v nedeljo, dne 14. oktobra 1934 ob pol 3. uri po kratki mučni bolezni v 63. letu svoje dobe boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 16. oktobra 1934 ob 16. uri iz hiše žalosti, Studenci, Dr. Krekova 2, na pokopališču v Studencih.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 17. oktobra 1934 ob 7. uri v cerkvi pri v. Jožefu v Studencih.

Maribor, dne 15. oktobra 1934.

Kačer Franc, uradnik drž. žel. v pok., soprog. Potnik Franc, ofic. drž. žel., sin ter vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila. — Mestni pogrebni zavod v Mariboru.